

Titulació	Tipus	Curs
Història de l'Art	OT	3
Història de l'Art	OT	4

Professor/a de contacte

Nom: David Gutierrez Torres

Correu electrònic: david.gutierrez.torres@uab.cat

Equip docent

David Gutierrez Torres

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

No n'hi ha, de prerequisits, més enllà dels habituals de les assignatures de tercer de grau.

Objectius

L'objectiu de l'assignatura és aprofundir en el coneixement i anàlisi de l'art català actual.

Per a aconseguir-ho, se seguirà un enfocament dual. En primer lloc, s'analitzaran les principals característiques comunes dels artistes actuals, rastrejant les seves influències, orígens discursius i relacions amb altres artistes dins de moviments com Dau al Set i el conceptual català. D'altra banda, s'estudiarà com s'ha construït un panorama institucional de l'art a Catalunya, tenint en compte la gènesi de museus, institucions artístiques, centres d'art i exposicions.

L'objectiu final és que els estudiants es familiaritzin amb la producció artística local i adquireixin la capacitat de reconèixer-la i situar-la en el context més ampli de l'art contemporani global.

Competències

Història de l'Art

- Analitzar amb esperit crític, a partir dels coneixements adquirits, l'obra d'art en les seves diferents facetes: valors formals, significat iconogràfic, tècniques i procediments artístics, procés d'elaboració i mecanismes de recepció.
- Interpretar l'obra d'art en el context en el qual es va gestar i relacionar-la amb altres formes d'expressió cultural
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Reconèixer l'evolució de la imatge artística des de l'antiguitat fins a la cultura visual contemporània.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els creadors d'un fenomen artístic en un determinat context cultural.
2. Analitzar els receptors d'un fenomen artístic en un determinat context cultural.
3. Analitzar les idees artístiques sobre un fenomen artístic en un determinat context cultural.
4. Analitzar una imatge artística i situar-la en el seu context cultural.
5. Aplicar els coneixements iconogràfics a la lectura de la imatge artística
6. Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa
7. Coordinar equips de treball, desenvolupant habilitats de resolució de conflictes i presa de decisions
8. Definir i explicar amb precisió un objecte artístic amb el llenguatge propi de la crítica d'art.
9. Distingir les tècniques i el procés d'elaboració d'un objecte artístic
10. Examinar una imatge artística i distingir-ne els valors formals, iconogràfics i simbòlics.
11. Explicar els mecanismes de recepció d'una obra d'art.
12. Reconstruir el panorama artístic d'un determinat context cultural
13. Relacionar una imatge artística amb altres fenòmens culturals de la seva època.

Continguts

L'assignatura seguirà un procés inductiu a partir de les recerques dels alumnes. Aquestes es centraran en l'estudi de l'art contemporani actual i les institucions artístiques catalanes. A partir d'aquesta recerca en present es deduiran els temes i el recorregut històric que ha marcat a l'art contemporani català:

- L'avantguarda com a problema i la persistència del noucentisme en la cultura catalana (els incidents de Plensa, el conceptual català i Picabia a Barcelona)
- La producció artística emigrada catalana (des de Picasso o Miró, passant pels artistes conceptuals, fins a l'actualitat)
- El canvi de capitalitat mundial de l'art i Serge Guilbaut en relació amb l'Informalisme i l'obertura a la globalització en els noranta
- L'explosió del sistema de l'art en els noranta i la construcció de museus i centres d'art.
- El vaivé de l'art català: de la puresa conceptual als rastres punks
- Art conceptual, apropiacionisme i nous mitjans: els setanta reflectits en els noranta.
- La qüestió Barcelona: Barcelona i el centralisme; Barcelona vs. Madrid; Barcelona en el mirall de Londres.

Activitats formatives i Metodologia

Títol

Hores ECTS Resultats d'aprenentatge

Tipus: Dirigides

Classes Magistral	40	1,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13
Tipus: Supervisades			
Realització d'un treball i comentaris d'obres i textos d'Art Català	40	1,6	1, 3, 6
Tipus: Autònomes			
Preparació individual dels treballs	70	2,8	

L'assignatura es desenvoluparà principalment en forma de seminari i l'anàlisi de casos d'estudi que permetin realitzar profunditzacions històriques. Per a això estarà atenta a les exposicions actuals en el territori i les possibilitats que ofereixin per a ser contextualitzades en el marc de l'assignatura.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes completin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Participació activa en els debats i recerques dutes a terme en classe	20%	0	0	1, 2, 3, 4, 8, 10, 11, 12, 13
Presentació d'una recerca individual	25%%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13
Proposta pràctica elaborada des dels processos de recerca en classe	30%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13
Treball de recerca en grup	25%%	0	0	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13

És imprescindible l'assistència i la col·laboració en les dinàmiques de la classe (debats, presentacions i possibles visites).

L'avaluació tindrà en compte aquesta participació i la presentació de diversos treballs: un, en grup, de recerca d'una institució, grup, revista o iniciativa concreta; un altre individual que impliqui la recerca sobre un agent (artista, crític, comissari, revista...) del context; i un treball final que haurà d'incorporar una part de realització/presentació pràctica real.

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor o la professora informará l'alumnat (Moodle) del procediment i la data de revisió de les qualificacions.

Avaluació única

Elaboració de tres treballs de recerca que impliquin la posada en relació de pràctiques actuals de l'art amb la seva genealogia:

1. A partir de l'anàlisi d'una institució artística, grup, revista o iniciativa. 30%

2. A partir de l'anàlisi sobre un agent (artista crític, comissari, revista...) 30%
3. A partir d'una exposició en curs en format crítica d'art o article publicable. 40%

Recuperació

Per participar al procés de recuperació s'ha d'haver obtingut una qualificació mitja final de 4 i s'ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de 2/3 parts de la qualificació total (AVALUACIÓ CONTINUADA) o bé lliurar totes les proves previstes (AVALUACIÓ ÚNICA).

Penalitzacions per irregularitats

L'estudiant que realitzi qualsevol irregularitat en una prova avaluativa (còpia, plagi, suplantació d'identitat...) rebrà una qualificació de 0 en aquesta activitat d'avaluació. En cas que es produeixin diverses irregularitats, la qualificació final de l'assignatura serà 0.

Ús de la IA

En aquesta assignatura es permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) com a una eina més pel desenvolupament del treball, en concret per la cerca bibliogràfica o cerca d'informació, correcció de textos o traduccions, sempre que el resultat final reflecteixi la contribució personal de l'estudiant en l'anàlisi i la reflexió. L'estudiant haurà d'especificar les eines utilitzades

La no transparència de l'ús de la IA en aquesta activitat avaluable es considerarà falta d'honestedat acadèmica i comporta que l'activitat s'avalui amb un 0 i no es pugui recuperar, o sancions majors en casos de gravetat.

Bibliografia

ALBARRÁN DIEGO, Juan. *Del fotoconceptualismo al fototableau. Fotografía, performance y escenificación en España (1970-2000)*. Salamanca: Ediciones de la Universidad de Salamanca, 2012.

ALBARRÁN DIEGO, Juan. *Disputas sobre lo contemporáneo: arte español entre el antifranquismo y la postmodernidad*. Madrid: Exit. Producciones de Arte y Pensamiento, S.L., 2019.

ARAMBURU, Nekane (ed.). *Historia y situación actual de los colectivos de artistas y espacios independientes en el Estado español (1980-2010)*. Vitoria: Archivos colectivos, 2011.

ARMENGOL, David. *Art Emergent: La collita i el viatge*. Univers. Barcelona, 2022.

Art es just un mot. Idees i actituds. Entorn de l'art conceptual a Catalunya, 1964-1980. (Catálogo de la exposición en el Centre d'Art Santa Mònica del 15 de enero al 1 de marzo de 1992). Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 1992.

BORJA-VILLEL, Manuel. *Campos magnéticos. Escritos de arte y política*. Madrid: Los libros de Arcadia, 2020

BREA, José Luis (ed.). *El punto ciego. Arte español de los 90*. Salamanca: Ediciones Universidad de Salamanca, 1999.

BREA, José Luis (com.). *Anys 90. Distància zero*. (Catálogo de la exposición en el Centre d'Art Santa Mònica de Barcelona del 22 de junio al 14 de agosto de 1994). Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. 1994

BREA, José Luis. *El cristal se venga. Textos, artículos e iluminaciones de José Luis Brea*. Barcelona: RM Verlag, 2014

BREA, José Luis. *Las Auras Frías: El Culto a La Obra De Arte En La Era Postaurática*. Barcelona: Anagrama, 1991.

CLOT, Manel (com.). *Inter-Zona: Arts Visuals I Creació Contemporània a Barcelona*. (Catálogo de la exposición en la Virreina de Barcelona del 13 de abril del 2000 al 18 de junio del 2000). Barcelona: Ajuntament de Barcelona, Institut de Cultura, 2000.

CREUS, Maia; FERRE, Rosa (com.). *Visions de futur 2000. Utopies/distopies: Visions després del mur. Certamen temàtic d'art contemporani que reuneix exposicions i altres activitats a 31 centres d'art a Catalunya*. (Catálogo de las exposiciones en diversos espacios de Catalunya durante el 2000). Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura. Barcelona, 2000.

DAL POZZO, Nataly. *La Polémica Tàpies y el Conceptualismo catalán 1973-1985*. Tesis Doctoral, Universitat de Vic, 2017.

DOCTOR RONCERO, Rafael (ed.). *Arte español contemporáneo, 1992-2013*. Madrid: La Fábrica, 2013.

FERRÉ, Rosa; MARTÍNEZ, Chus (com.). *Vostestaquí Instruccions D'ús*. (Catálogo de la exposición en el Palau de la Virreina de Barcelona del 22 de junio al 2 de septiembre de 2001). Barcelona: Institut de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona, 2001

MANEN, Martí. *Salir de la exposición (si es que alguna vez habíamos entrado)*. Bilbao, Consoni, 2012.

MARCHAN FIZ, Simón. *Del arte objetual al arte de concepto*. Barcelona: Akal, 1986

PARCERISAS, Pilar. *Conceptualismo(s). Poéticos, políticos y periféricos. En torno al arte conceptual en España, 1964-1980*. Barcelona: Akal, 2007

OLIVARES, Rosa (ed.). *100 artistas españoles*. Madrid: Exit, 2008.

RUIZ DOBLAS, Isabel (ed.). *Centre d'Art Santa Mònica: Generalitat de Catalunya : 1988-1998 : 10 anys 100 exposicions*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Direcció General de Promoció Cultural. Arts Plàstiques, 1988

VIDAL OLIVERAS, Jaume. *Galerisme a Barcelona (1877-2012). Descobrir, defensar, difondre l'art*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 2012.

A*DESK, Instituto Internacional e Independiente de Crítica y Arte Contemporáneo. a-desk.org

ADN Galería <https://www.adngaleria.com/>

Arts Santa Mònica <https://artssantamonica.gencat.cat/ca/>

CaixaFórum <https://caixaforum.es/>

Can Felipa <http://www.cccanfelipa.cat/arts-visuals/>

Carles Congost <http://carlescongost.blogspot.com/>

Daniel García Andujar <https://danielandujar.org/>

David Armengol <https://davidarmengol.com/>

David Bestué <https://www.davidbestue.net/>

Domenec <http://www.domenec.net/es/>

Fabra i Coats. Fàbrica de creació de Barcelona <https://www.barcelona.cat/fabraicoats/>

Francesc Ruíz <http://francescruiz.com/>

Frederic Montornés <https://montornes.net>

Fundació Joan Miró <https://www.fmirobcn.org>
Galeria Àngels Barcelona <http://www.angelsbarcelona.com/>
Galeria Estrany-de la Mota <http://www.estranydelamota.com/>
Galeria Toni Tàpies <https://www.tonitapies.com/>
Ignasi Aballí <http://www.ignasiaballi.net>
Institut Ramon Llull <https://www.llull.cat/>
Joan Morey <http://joanmorey.com/>
Jordi Colomer <http://www.jordicolomer.com>
Jorge Luís Marzo <https://www.soymenos.net/>
La Capella <https://lacapella.barcelona/ca>
La Muga Caula <https://www.lamugacaula.cat/es/>
La Virreina. Centre de la Imatge <https://ajuntament.barcelona.cat/lavirreina/ca>
Lluís Bisbe <http://www.luisbisbe.com/>
Mabel Palacín <https://mabelpalacin.com/>
MACBA <https://www.macba.cat>
Manel Margalef <https://manelmargalef.com>
Marc Vives <http://marcvives.eu/>
Martí Peran <https://www.martiperan.net/>
Mireia C. Saladrigues <http://www.mireiasaladrigues.com/>
Momu y NoEs <http://momuandnoes.com/>
Montse Badía <http://www.montsebadia.net/spip/>
Núria Güell <https://www.nuriaguell.com/>
ON MEDIATION Platform on curatorship and research <https://onmediationplatform.com/>
Sala d'Art Jove <http://www.saladartjove.cat/>
Sant Andreu Contemporani <https://santandreucontemporani.org/ca/>
Tere Recarens [http://tere.cat/\(20.07.20\)](http://tere.cat/(20.07.20))

Programari

No aplicable.

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través daquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(PAUL) Pràctiques d'aula	1	Català/Espanyol	primer quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	1	Català/Espanyol	primer quadrimestre	matí-mixt